

DZIECKO Z CHOROBA PRZEWLEKŁĄ W SZKOLE I PRZEDSZKOLU

CO MÓWIĄ PRZEPISY O WSPARCIU UCZNIA Z CHOROBAŁ PRZEWLEKŁĄ	3
ZADANIA PIEŁĘGNIARKI SZKOLNEJ	4
RÓŻNICE W OPIECE NAD DZIEĆMI PRZEWLEKLE CHORYMI W SZKOLE I PRZEDSZKOLU	5
Możliwe wykonywanie czynności leczniczych	6
Niezbędne zawarcie umowy	6
UCZEŃ Z CHOROBAŁ PRZEWLEKŁĄ – DOSTOSOWANIE WARUNKÓW NAUKI	8
2 NAJWAŻNIEJSZE FORMY WSPARCIA UCZNIA	8
Niezbędne objęcie ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną	9
Co powinien wiedzieć nauczyciel pracujący z uczniem?	9
OSOBY Z KWALIFIKACJAMI DO PROFESJONALNEJ OPIEKI NAD UCZNIEM	10
Gdy pielęgniarka jest nieobecna w szkole	10
UCZEŃ Z CHOROBAŁ PRZEWLEKŁĄ W SZKOLE A ROLA DYREKTORA	11

DZIECKO Z CHOROBA PRZEWLEKŁĄ W SZKOLE I PRZEDSZKOLU

Jakie wskazania prawne należy wziąć pod uwagę w przypadku ucznia z chorobą przewlekłą w szkole ogólnodostępnej? Przede wszystkim należy zapewnić mu odpowiednie warunki nauki oraz właściwą opiekę. Uczeń z chorobą przewlekłą w szkole powinien być także objęty pomocą psychologiczno-pedagogiczną. Przedstawiamy szereg wytycznych dotyczących organizacji pracy i opieki nad uczniem z chorobą przewlekłą w szkole i przedszkolu.

CO MÓWIĄ PRZEPISY O WSPARCIU UCZNIA Z CHOROBA PRZEWLEKŁĄ

W przypadku dziecka przewlekłe chorego uczęszczającego do szkoły ogólnodostępnej należy wziąć pod uwagę regulacje z ustawy Prawo oświatowe. Dodatkowo należy respektować akty wykonawcze do tej ustawy oraz przepisy z zakresu opieki zdrowotnej. Ponieważ wynika z nich, że dziecku z chorobą przewlekłą szkoła powinna:

- zapewnić opiekę i wychowanie odpowiednie do jego wieku i osiągniętego rozwoju (art. 1 pkt 1 ustawy Prawo oświatowe),
- dostosować treści, metody i organizację nauczania do możliwości psychofizycznych ucznia (art. 1 pkt 5 ww. ustawy),
- umożliwić korzystanie z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej (art. 1 pkt 5 ww. ustawy oraz § 2 ust. 2 pkt 8 rozporządzenia MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach),
- zapewnić możliwość korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej i opieki dostosowanej do stanu zdrowia ucznia realizowanej przez pielęgniarkę w sytuacji konieczności podawania leków oraz wykonywania innych czynności podczas pobytu ucznia w szkole (art. 103 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy oraz art. 3, 6, 20 i 21 ustawy z 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami).

PAMIĘTAJ!

W szkole, do której uczęszcza dziecko przewlekłe chore, powinna być opracowana procedura sprawowania nad nim opieki oraz postępowania w przypadku pogorszenia się stanu zdrowia.

Z taką procedurą trzeba zapoznać wszystkich pracowników szkoły. Warto bowiem pamiętać, że podstawę prawną jej wydania stanowi § 2 rozporządzenia MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.

ZADANIA PIEŁĘGNIARKI SZKOLNEJ

W szkole do profesjonalnej opieki nad uczniem przewlekłe chorym uprawniona jest pielęgniarka legitymująca się odpowiednimi kwalifikacjami. Do jej zadań należy m.in. sprawowanie opieki nad uczniami z chorobami przewlekłymi, w tym realizacja świadczeń pielęgnarskich wyłącznie na podstawie zlecenia lekarskiego i w porozumieniu z lekarzem, na którego liście świadczeniobiorców znajduje się uczeń. Realizowanie przez pielęgniarkę opieki zdrowotnej odbywa się na podstawie umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, zawartej pomiędzy świadczeniodawcą a Narodowym Funduszem Zdrowia (art. 132 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych). Oznacza to, że pielęgniarka szkolna nie wykonuje usług ani na zlecenie dyrektora szkoły, ani organu prowadzącego.

Wykaz świadczeń gwarantowanych pielęgniarki lub higienistki szkolnej udzielanych w środowisku nauczania i wychowania oraz warunki ich realizacji określone zostały w załączniku nr 4 do rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. Wynika z nich, że pielęgniarka powinna:

- obejmować swoimi świadczeniami sprawowanie opieki nad uczniami z chorobami przewlekłymi i niepełnosprawnością, w tym realizować zabiegi i procedury lecznicze konieczne do wykonania u ucznia w trakcie pobytu w szkole, wyłącznie na podstawie zlecenia lekarskiego i w porozumieniu z lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej,
- zapewniać dostępność w wymiarze czasu pracy proporcjonalnym do liczby uczniów objętych opieką oraz planu godzin lekcyjnych, zgodnie z warunkami określonymi przepisami,
- współpracować z lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej i wymieniać z nim informacje dotyczące rozpoznania, sposobu leczenia, rokowania, ordynowanych leków i sposobu dawkowania, w zakresie niezbędnym do realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami,
- współpracować z rodzicami w realizacji zaleceń lekarza,

- w sytuacji konieczności podawania leków oraz wykonywania innych czynności podczas pobytu ucznia w szkole określić sposób opieki nad uczniem przewlekle chorym dostosowany do jego stanu zdrowia, w uzgodnieniu z lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej, rodzicami dziecka oraz dyrektorem i pracownikami,
- współpracować z dyrektorem szkoły i w ramach tej współpracy doradzać dyrektorowi w sprawie warunków bezpieczeństwa uczniów oraz organizacji posiłków.

UWAGA!

Wszyscy uczniowie chorujący przewlekle, wymagający wykonywania na co dzień w szkole określonych zabiegów, powinni znaleźć się pod opieką pielęgniarki szkolnej.

RÓŻNICE W OPIECE NAD DZIEĆMI PRZEWLEKLE CHORYMI W SZKOLE I PRZEDSZKOLU

Profilaktyczna opieka zdrowotna jest sprawowana nad dziećmi realizującymi obowiązek rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego na terenie szkoły oraz uczniami do ukończenia 19. roku życia, a w przypadku uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego – do ukończenia szkoły ponadpodstawowej. W związku z tym opieka np. nad dzieckiem z cukrzycą - uczniem szkoły podstawowej powinna być realizowana nie przez nauczycieli, lecz przez pielęgniarkę, jeśli rodzice wyrazili na to zgodę (art. 20 ustawy o opiece zdrowotnej nad uczniami oraz część I ust. 1 i 2 pkt 4 załącznika nr 4 do rozporządzenia MZ z 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej).

Niestety powyższe nie dotyczy dzieci młodszych. W ich przypadku wsparcia w leczeniu powinni udzielać rodzice. Rodzice dziecka np. z cukrzycą nie mogą żądać wykonywania przez nauczyciela, w którego grupie jest dziecko np. czynności związanych z obsługą pompy insuliny, ponieważ wykraczają one poza zakres zadań nauczyciela przedszkola. Mogą natomiast oczekiwać, że dyrektor i nauczyciele wspierać ich będą w tych obowiązkach.

UWAGA!

Jeśli rodzice dziecka nie są w stanie osobiście wykonywać określonych czynności, mogą upoważnić inną osobę do wykonywania tych czynności w ich imieniu. Uprawnienie to wynika z prawa rodziców do decydowania o własnym dziecku.

Zadania związane z opieką nad dzieckiem przewlekle chorym w ściśle określonym zakresie mogą realizować nie tylko nauczyciele, ale również pracownicy niepedagogiczni. Może być zatem tak, że osobą skłonną do opieki nad dzieckiem przewlekle chorym w przedszkolu, po rozmowie z rodzicami i odpowiednim przeszkoleniu, będzie pracownik administracji lub obsługi.

PAMIĘTAJ!

Dyrektor nie może jednak nakazać przyjęcia tych obowiązków żadnemu pracownikowi szkoły w drodze polecenia służbowego, bo nie mieszczą się one w nawiązanym stosunku pracy i wyznaczonych obowiązkach.

Możliwe wykonywanie czynności leczniczych

Regulacje zawarte w obowiązującej od września 2019 r. ustawie o opiece zdrowotnej nad uczniami oraz stanowisko w sprawie opieki nad dziećmi przewlekle chorymi w przedszkolach przedstawione przez resorty zdrowia i edukacji dopuszczają możliwość wykonywania czynności leczniczych, w tym podawania dzieciom przewlekle chorym leków przez nauczycieli lub innych pracowników przedszkola, po spełnieniu określonych warunków:

- 1) osoba przyjmująca to zadanie musi wyrazić na to zgodę w formie pisemnej (art. 21 ust. 3 ustawy o opiece zdrowotnej nad uczniami),
Podawanie leków lub wykonywanie innych czynności przez pracownika przedszkola podczas pobytu dziecka w placówce może odbywać się na zasadzie jego dobrowolnego zobowiązania się wobec rodziców i wyłącznie za jego zgodą;
- 2) rodzice dziecka upoważnią określoną osobę do opieki nad dzieckiem w ustalonym zakresie (art. 96 § 1 i art. 98 ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy);
Rodzice dziecka, jako jego opiekunowie prawni i przedstawiciele ustawowi są uprawnieni do upoważnienia innej osoby do wykonywania określonych czynności w ich imieniu. Uprawnienia te wynikają z prawa rodziców do decydowania o własnym dziecku.
- 3) pomiędzy rodzicami dziecka a pracownikiem przedszkola zostanie zawarta umowa.

Niezbędne zawarcie umowy

Przekazywanie przez rodziców uprawnień do wykonywania czynności związanych z opieką nad dzieckiem oraz zgoda pracownika przedszkola i zobowiązanie do sprawowania nad nim opieki w ustalonym zakresie powinny mieć formę umowy. W umowie zawieranej pomiędzy rodzicami dziecka a pracownikiem przedszkola należy jednoznacznie i precyzyjnie określić, czego ona dotyczy.

PAMIĘTAJ!

Wobec tego, że w obecnym stanie prawnym brak jest przepisów, które stanowiłyby podstawę do podejmowania w przedszkolu takich działań, jak podawanie dzieciom leków, sytuacja dzieci z chorobą przewlekłą, które wymagają podawania leków podczas pobytu w przedszkolu uzależniona jest od ustalonych w przedszkolu wewnętrznych zasad postępowania.

Przykład z praktyki: W przedszkolu jest dziecko z zaświadczeniem lekarskim o tym, że musi przyjmować syrop na refluks 2 x podczas pobytu w przedszkolu. Co w takiej sytuacji? Kto ma prawo podawać dziecku leki?

Odpowiedź: W przypadku konieczności przyjmowania przez dziecko w przedszkolu leku zleconego przez lekarza możliwość wykonywania tej czynności przez pracownika przedszkola powinna wynikać z wewnętrznych przepisów regulujących sposób postępowania w takiej sytuacji. Kwestia podawania leków dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym uregulowana została w ustawie o opiece zdrowotnej nad uczniami, ale nie dotyczy ona dzieci w wieku przedszkolnym (art. 21 ust. 3 ustawy z 12 kwietnia 2019 r.).

ROZWIJAJ WARSZTAT PRACY, BĄDŹ NA BIEŻĄCO Z PRZEPISAMI

Znajdziesz tu:

- ✓ przykłady indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych
- ✓ scenariusze zajęć dla różnych grup wiekowych
- ✓ karty pracy dostosowane do potrzeb uczniów objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną

e-Pedagogika.pl. Portal dla pedagogów z pasją!

patronat merytoryczny:

portalprzedszkolny.pl

Strefa LOGOPEDY

Kadry i place w oświacie

AKTUALNOŚCI OŚWIATOWE

PortalOswiatowy.pl

Nowoczesne Doradztwo Zawodowe w Szkole Podstawowej

UCZEŃ Z CHOROBA PRZEWLEKŁĄ – DOSTOSOWANIE WARUNKÓW NAUKI

Dzieci przewlekłe chore zaliczane są do grupy uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych wynikających ze specyfiki ich funkcjonowania. Każda choroba niesie szereg ograniczeń i powoduje określone skutki dla funkcjonowania dziecka. Wpływa także na jego:

- kondycję psychofizyczną,
- możliwości intelektualne,
- możliwość uczenia się,
- pamięć,
- koncentrację uwagi,
- stan emocjonalny.

Uczeń z chorobą przewlekłą w szkole powinien mieć zapewnione odpowiednie warunki nauki oraz właściwą opiekę. W tym celu konieczne jest zgromadzenie o nim wiedzy, np.:

- pozyskanie od rodziców informacji na temat choroby dziecka oraz wynikających z niej ograniczeń w funkcjonowaniu, możliwych zagrożeniach i środkach ostrożności,
- przeanalizowanie informacji zawartych w opinii poradni lub zaświadczeniu lekarskim, (jeśli rodzice takie dokumenty przedstawili),
- zapoznanie się z zaleceniami lekarskimi i specyfiką objawów u danego dziecka oraz zasadami udzielenia mu pomocy w sytuacji zaostrzenia objawów chorobowych,
- uzyskanie informacji od specjalistów (psychologa, pedagoga, logopedy),
- zapoznanie się z publikacjami na temat postępowania z chorym dzieckiem na terenie szkoły.

W tej sprawie wydano łącznie 12 tytułów w serii „One są wśród nas”, w tym m.in.: dotyczące dziecka z cukrzycą, hemofilią, astmą, padaczką, z zaburzeniami odżywiania. Dzięki nim nauczyciel może poznać istotę choroby, jej skutki oraz wpływ na funkcjonowanie społeczne, emocjonalne i intelektualne dziecka. Może także dowiedzieć się, w jaki sposób te informacje o dziecku i jego chorobie powinien uwzględnić w swojej pracy. Publikacje są opublikowane na stronie internetowej [Ośrodka Rozwoju Edukacji](#)>>

2 NAJWAŻNIEJSZE FORMY WSPARCIA UCZNIA

Znajomość ograniczeń i możliwości rozwojowych dziecka to podstawa do zaplanowania i zorganizowania odpowiedniego wsparcia. Dlatego uczeń z chorobą przewlekłą w szkole powinien być wspierany poprzez:

- 1) dostosowywanie form pracy dydaktycznej, treści, metod i organizacji nauczania do jego możliwości psychofizycznych,
- 2) zapewnienie mu w szkole różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Niezbędne objęcie ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną

Rozporządzenie w sprawie organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej wskazuje m.in. że z choroby przewlekłej wynika potrzeba objęcia ucznia taką pomocą (§ 2 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia). Polega ona na rozpoznawaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia. Co za tym idzie – na zaspokajaniu ich. Może być ona udzielana przez nauczyciela w trakcie bieżącej pracy, a także w formie zajęć:

- rozwijających uzdolnienia,
- specjalistycznych (korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne),
- innych zajęć o charakterze terapeutycznym, zgodnie z potrzebami dziecka.

Zapewnienie uczniowi przewlekłe choremu pomocy psychologiczno-pedagogicznej należy do kompetencji dyrektora szkoły. To on w porozumieniu z organem prowadzącym podejmuje decyzje m.in. dotyczące zatrudnienia nauczycieli i specjalistów. Ustala także formy udzielania tej pomocy, okres ich udzielania oraz wymiar godzin.

Co powinien wiedzieć nauczyciel pracujący z uczniem?

Nauczyciel, który będzie pracował z uczniem przewlekłe chorym, powinien:

- uzyskać wszelkie dostępne informacje na temat choroby dziecka i jej wpływu na jego funkcjonowanie w szkole,

Przetestuj e-letter
„Szkoła Otwartości. Obywatele Ukrainy w polskiej oświacie”!

Odbieram kupon

Wspieraj nauczycieli
i rodziców w nowej
sytuacji pełnej wyzwań

Zyskaj pewność, że
działasz zgodnie
z przepisami

Zapewnij wsparcie
w integracji wszystkim
uczniom

- uwzględniać wynikające z choroby utrudnienia (np. wolniejszy przebieg procesów poznawczych, słabsza wydolność fizyczna, powodująca szybsze męczenie się),
- dostosować sposób pracy z dzieckiem i wymagania szkolne do zaleceń lekarza lub poradni (na podstawie zaświadczenia lekarskiego lub opinii),
- zwracać uwagę na odpowiednią organizację czasu pracy ucznia w szkole i w domu (zachowanie odpowiednich proporcji pomiędzy wysiłkiem i odpoczynkiem),
- nie obciążać dziecka dodatkowymi zadaniami w okresie zaostrzenia choroby,
- wpływać na prawidłowe relacje z rówieśnikami (uczniowie przewlekle chorzy są często spychani na margines klasy, a im większy stopień zaawansowania choroby i nasilenie jej symptomów, tym gorsza integracja ze zdrowymi rówieśnikami),
- obserwować zmiany samopoczucia i sprawności psychofizycznej dziecka,
- znać zasady udzielenia mu pomocy w sytuacji zaostrzenia objawów chorobowych.

OSOBY Z KWALIFIKACJAMI DO PROFESJONALNEJ OPIEKI NAD UCZNIEM

Profesjonalną opiekę medyczną na terenie szkoły mogą zapewnić tylko osoby legitymujące się odpowiednimi kwalifikacjami. Zgodnie z obowiązującym prawem:

- do realizacji zadań statutowych szkoły publiczna powinna zapewnić uczniom możliwości korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej wyposażonego w sprzęt, o którym mowa w przepisach mówiących o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w części dotyczącej warunków realizacji świadczeń gwarantowanych pielęgniarstwa lub higienistki szkolnej.

Do zadań pielęgniarstwa szkolnego należy m.in.

- sprawowanie opieki nad uczniami z chorobami przewlekłymi, w tym realizacja świadczeń pielęgniarstwa wyłącznie na podstawie zlecenia lekarskiego i w porozumieniu z lekarzem, na którego liście świadczeniobiorców znajduje się uczeń.

Gdy pielęgniarstwo jest nieobecne w szkole

W czasie nieobecności pielęgniarstwa w szkole, gdy stan zdrowia dziecka wymaga podania leku lub wykonania innych czynności – mogą je wykonywać inne osoby. Może to być np. nauczyciel, jeżeli odbył przeszkolenie w tym zakresie, a także wyraził na to zgodę. Dotyczy to takich sytuacji jak np. kontrola poziomu cukru we krwi czy podanie leku drogą wziewną.

Delegowanie uprawnień do wykonywania czynności związanych z opieką nad dzieckiem oraz zgoda pracownika szkoły i zobowiązanie do sprawowania opieki powinny mieć formę umowy (ustnej lub pisemnej). Dotyczy ona rodziców dziecka przewlekle chorego i pracownika szkoły. Wiąże się wyłącznie z podawaniem leków i wykonywaniem takich czynności przedmedycznych, które nie są zastrzeżone dla pielęgniarek czy lekarzy.

UCZEŃ Z CHOROBA PRZEWLEKŁĄ W SZKOLE A ROLA DYREKTORA

Wiodącą rolę w zapewnieniu właściwych warunków pobytu dziecka przewlekle chorego w szkole pełni dyrektor. Ponieważ, to on zgodnie z art. 68 ustawy Prawo oświatowe sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki do ich harmonijnego rozwoju psychofizycznego. Jeśli wśród uczniów jest dziecko przewlekle chore, dyrektor powinien przygotować pracowników do pracy z dzieckiem oraz stałego udzielania mu pomocy i wsparcia.

W tym celu dyrektor powinien zorganizować szkolenie pracowników w zakresie postępowania z chorym dzieckiem. Dodatkowo należy opracować procedury postępowania w codziennej pracy i w przypadku zaostrzenia objawów czy ataku choroby. Powinny one określać także formy stałej współpracy z rodzicami dziecka. Procedura powinna powstać w porozumieniu z pielęgniarką szkolną lub lekarzem.

UWAGA!

Ustawa o opiece zdrowotnej nad uczniami zobowiązuje dyrektora szkoły do zapewnienia pracownikom szkolenia lub innej formy zdobycia wiedzy na temat sposobu postępowania wobec uczniów przewlekle chorych lub niepełnosprawnych, odpowiednio do ich potrzeb zdrowotnych (art. 22 ustawy).

PODSTAWA PRAWNA

- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1082) – art. 68, art. 103 ust. 1 pkt 4.
- Ustawa z 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami (Dz.U. z 2019 r. poz. 1078) – art. 22.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2020 r. poz. 1280) – § 2 ust. 1 pkt 7, § 2 ust. 2 pkt 8.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. z 2020 r. poz. 1166) – § 2.

Autor: BOŻENA WINCZEWSKA

W latach 1995-2007 dyrektor Wydziału Wychowania i Kształcenia Specjalnego
Kuratorium Oświaty w Warszawie, specjalista prawa oświatowego.

Autorzy: Bożena Winczewska

Kierownik grupy wydawniczej: Agata Jastrzębska

Wydawca: Paulina Stanek

Redaktor: Monika Fidler

ISBN: 978-83-8344-027-9

Copyright © by Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

Warszawa 2023

Skład i łamanie: Raster studio, Norbert Bogajczyk

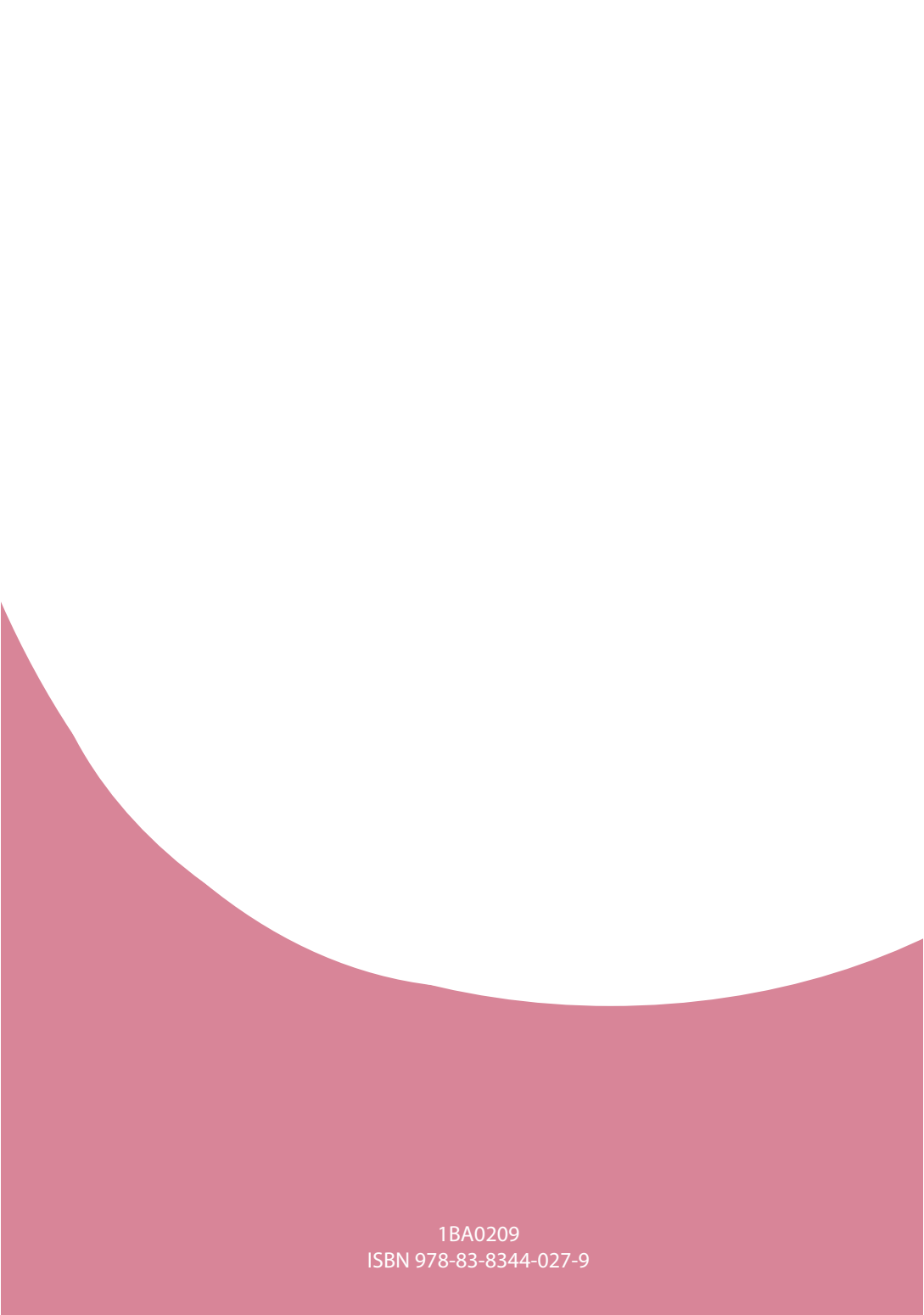
Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

ul. Łotewska 9a, 03-918 Warszawa

tel. 22 518 29 29, faks 22 617 60 10

Niniejszy e-book chroniony jest prawem autorskim.

Przedruk materiałów bez zgody wydawcy jest zabroniony. Zakaz nie dotyczy cytowania publikacji z powołaniem się na źródło. Zaproponowane w niniejszym poradniku wskazówki, porady i interpretacje dotyczą sytuacji typowych. Ich zastosowanie w konkretnym przypadku może wymagać dodatkowych, pogłębionych konsultacji. Publikowane rozwiązania nie mogą być traktowane jako oficjalne stanowisko organów i urzędów państwowych. W związku z powyższym redakcja nie może ponosić odpowiedzialności prawnej za zastosowanie zawartych w poradniku wskazówek, przykładów, informacji itp. do konkretnych przypadków.

1BA0209
ISBN 978-83-8344-027-9